SIKH COUNCIL OF WALES • CYNGOR CYMRU SIKH •

www.sikhcouncilofwales.com
info@sikhcouncilofwales.com

Sri Guru Tegh Bahadur Ji-Sarishti Di Chadar

(Bilingual Booklet for Young Readers 12–16 years)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ - ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ

(ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ 12–16 ਸਾਲ)

Prepared by

Gurmit Singh Randhawa MBE; BCHA
Sikh Council of Wales

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ MBE; BCHA
ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਵੇਲਜ਼

FREE COPY

Birth Place Sri Guru Tegh Bahadur Ji
Gurdwara Guru Ke Mehal
Sri Amritsar Sahib

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ

Sri Guru Tegh Bahadur Ji Sarishti Di Chadar

(Bilingual Booklet for Young Readers 12–16 years)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ

(ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ 12–16 ਸਾਲ)

Prepared by
Gurmit Singh Randhawa MBE; BCHA
Sikh Council of Wales

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ MBE; BCHA
ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਵੇਲਜ਼

Sri Guru Tegh Bahadur Ji-Sarishti Di Chadar

(Bilingual Booklet for Young Readers 12–16 years)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ - ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ

(ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ 12–16 ਸਾਲ)

First Edition : November 2025

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਨਵੰਬਰ 2025

Prepared by :

Gurmit Singh Randhawa MBE; BCHA

Sikh Council of Wales

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ MBE; BCHA

ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਵੇਲਜ਼

Printed at :

Printwell, Amritsar

Dedication

This booklet is respectfully dedicated to the memory of Sri Guru Tegh Bahadur Ji, the Ninth Guru of the Sikhs, whose supreme sacrifice on 24th November 1675 continues to inspire humanity to uphold truth, justice, and freedom of faith.

On the occasion of the 350th Shaheedi Purab of Sri Guru Tegh Bahadur Ji, may this humble work help young minds to understand and embrace his timeless teachings of courage, compassion, and devotion to Waheguru.

ਸਮਰਪਣ

ਇਹ ਪੁਸਤਿਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ੨੪ ਨਵੰਬਰ ੧੬੭੫ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਦਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੱਚ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ੩੫੦ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਦੇ ਅਵਸਰ ’ਤੇ, ਇਹ ਨਿਮਰ ਯਤਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਦਾ-ਕਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਾਹਸ, ਦਇਆ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇ।

Sachkhand Sri Darbar Sahib, Sri Amritsar Sahib
ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ

ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀ ਤੁਧੁ ਜੇਹਿਆ ॥
I have seen all places, but none can compare to You.

Preface

This booklet has been created for young readers to learn about the life, teachings, and supreme sacrifice of Sri Guru Tegh Bahadur Ji, the Ninth Guru of the Sikhs. Guru Ji lived during a time when the right to worship freely was under threat in India. His fearless stand to protect the oppressed and his final sacrifice at Delhi's Chandni Chowk have inspired millions for generations.

I hope this booklet encourages readers to reflect on the courage of Guru Ji and to apply his message of faith, freedom, and compassion in their own lives.

ਮੁਖਬੰਧ

ਇਹ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੌਂਜਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਦੇ ਜੀਵਨ, ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਬੌਤਮ ਬਲੀਦਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੀਏ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ-ਰਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਲੀਦਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਿਕਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

Guru Ji seated in deep meditation
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿਮਰਿਐ ਘਰ ਨਉ ਨਿਧਿ ਆਵੈ ਧਾਇ ॥
ਸਭ ਥਾਇ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥

Remembering Guru Tegh Bahadur Ji brings the nine treasures rushing to one's home.He becomes the helper and protector everywhere.

Introduction

Sri Guru Tegh Bahadur Ji (1621–1675) was the Ninth Guru of the Sikhs. He is remembered as Sarishti Di Chadar – the Shield of Humanity – because he gave up his life to defend the rights of people from another faith to practice their religion freely. Guru Ji showed that standing up for justice and truth is greater than fear of death.

At a time when rulers were trying to force people to change their faith, Guru Ji declared that no one should be compelled to abandon their religion. His courage continues to inspire Sikhs and non-Sikhs alike across the world.

Reflection Questions

1. Why is it important to learn about Guru Tegh Bahadur Ji's life ?
2. What do you think Sarishti Di Chadar means ?
3. How can a story from the past inspire people today ?
4. Why do you think Sikhs remember their Gurus ?
5. What do you hope to learn from this booklet ?

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ (੧੬੨੧–੧੬੭੫) ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਨ। ਉਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਚ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਸਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣਾ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ?
੨. ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਚਾਦਰ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
੩. ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ?
੪. ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

Early Life

Guru Tegh Bahadur Ji was born on 1 April 1621 at Amritsar, the youngest son of Guru Hargobind Sahib Ji, the Sixth Guru. His childhood name was Tyag Mal. From a young age, he displayed qualities of courage, discipline, and devotion to God.

As a child, he trained in horse riding, archery, and swordsmanship under the guidance of his father. At the same time, he was deeply spiritual, spending time in prayer and reflection. At the age of thirteen, he showed extraordinary bravery during the battle of Kartarpur. Witnessing his skill with the sword, Guru Hargobind Sahib Ji gave him the title Tegh Bahadur, meaning "Brave of the Sword."

Reflection Questions

1. What qualities of Guru Ji's childhood inspire you the most?
2. Why do you think Guru Ji spent time in meditation from a young age?
3. How can humility make a person strong?
4. What do you learn from Guru Ji's simple way of living?
5. Can you think of one way you can practise kindness at school or home?

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜੀਵਨ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ੧ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੬੨੧ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਤਿਆਗ ਮਲ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਹਿੰਮਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਘੁੜਸਵਾਰੀ, ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਬਹਾਦਰ।"

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੁਣਤਾਵਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ?
੨. ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ?
੩. ਨਿਮਰਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
੪. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਇਆ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ?

Guru Ji in prayer
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥
ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਤਨ ਮਹਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥
Meditate, meditate, meditate in remembrance of Him, and find peace.
Worry and anguish within the body are dispelled.

Meditation and Humility

Although Guru Tegh Bahadur Ji was skilled in martial arts, his life was guided by humility and meditation. He spent many years at Bakala, living quietly, immersed in prayer and helping those in need. His calm nature and wisdom drew people to him.

Guru Ji taught that real strength comes not only from weapons but from controlling one's mind and remaining in remembrance of God. His bani (sacred hymns), later included in Sri Guru Granth Sahib Ji, stress detachment from material things, courage in the face of hardship, and devotion to the Divine.

Reflection Questions

1. Why is meditation important for inner peace?
2. How does humility help us in relationships?
3. What do you think Guru Ji gained through meditation?
4. Can prayer make someone stronger? How?
5. What is one way you can practise humility in daily life?

ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਯੋਧਾ ਕਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਕਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਲ ਗੁਪਤ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ, ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਭਾਉ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ ਕਿ ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਸਿਰਫ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੰਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਭਗਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਧਿਆਨ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
੨. ਨਿਮਰਤਾ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ?
੩. ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ?
੪. ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕਿਵੇਂ?
੫. ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਿਮਰਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ?

Becoming the Ninth Guru

In 1664, after the passing of the Eighth Guru, Sri Guru Harkrishan Sahib Ji, there was confusion among Sikhs about who the next Guru should be. Many claimed the position. At that time, a respected Sikh named Baba Makhan Shah Labana prayed that the true Guru would reveal himself. When he offered gifts to the saints at Bakala, only one — Guru Tegh Bahadur Ji — humbly said that the offering should go to the Guru's service, not for personal gain.

Recognizing his humility and truth, the Sikh community accepted Guru Tegh Bahadur Ji as the Ninth Guru. From then, he guided the Sikhs with wisdom, courage, and devotion.

Reflection Questions

1. Why do you think Guru Ji was chosen as the Ninth Guru?
2. What qualities make a good leader?
3. How did Guru Ji's humility prepare him for leadership?
4. What responsibilities come with leadership?
5. How can you show leadership in small ways at school or home?

ਨੌਂਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਣਨਾ

੧੬੬੪ ਵਿੱਚ, ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਰਲੋਕ ਗਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਅਗਲਾ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰ-ਯੋਗ ਸਿੱਖ ਸਨ, ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸਲੀ ਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਕਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਭੇਟ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਨੌਂਵੇਂ ਗੁਰੂ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲੱਗੇ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਨੌਂਵੇਂ ਗੁਰੂ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ?
੨. ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨੇਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੁਣਤਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
੩. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤ੍ਰਤਵ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ?
੪. ਨੇਤ੍ਰਤਵ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨੇਤ੍ਰਤਵ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?

Guru Ji addressing Sikhs during travels
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ ॥

He does not cause fear to anyone, nor does he accept fear from others.
Says Nanak, listen O mind — such a person is truly wise.

Teachings and Travels

As Guru, Tegh Bahadur Ji traveled widely across northern and eastern India to spread the message of Sikhi. He visited Bengal, Assam, Bihar, and many parts of Punjab. Everywhere he went, he encouraged people to live simple lives, stay connected to God, and show compassion to all.

Guru Ji founded the holy city of Anandpur Sahib in 1665, which later became a strong center of Sikh faith and identity. His bani, included in Sri Guru Granth Sahib Ji, speaks of courage, detachment from greed, and devotion to the Divine.

Reflection Questions

1. Why did Guru Ji travel to different places ?
2. How can spreading wisdom help people ?
3. What values did Guru Ji teach during his travels ?
4. Why is sharing knowledge important ?
5. What lesson from Guru Ji's teachings do you want to remember ?

ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ

ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹ ਬੰਗਾਲ, ਅਸਾਮ, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ, ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਭ ਨਾਲ ਦਇਆ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

੧੬੬੫ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਹਿੰਮਤ, ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਗਏ?
੨. ਗਿਆਨ ਫੈਲਾਉਣਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
੩. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਫਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਲ ਸਿਖਾਏ?
੪. ਗਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
੫. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਾਠ ਤੁਸੀਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੋਗੇ?

Kashmiri Pandits Seeking
Help at Sri Anandpur Sahib

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕਾ ॥ ਕੀਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂ ਮਹਿ ਸਾਕਾ ॥

Tilak Janju rakha Prabh taaka, keeno bado kaloo meh saaka.

The Lord protected the sacred mark and the sacred thread; in this dark age, this great sacrifice was made.

Protecting Religious Freedom

During the rule of Mughal Emperor Aurangzeb, Hindus, Sikhs, and other communities faced great oppression. Temples were destroyed, and people were forced to change their religion. In Kashmir, many Pandits were under pressure to convert.

The Kashmiri Pandits came to Anandpur Sahib to seek help. They told Guru Tegh Bahadur Ji about their suffering. Guru Ji declared that if Aurangzeb could succeed in converting him, then all would follow. But if he stood firm in his faith, the forced conversions would fail. With this bold stand, Guru Ji became the defender of religious freedom for all.

Reflection Questions

1. Why is freedom of religion important for everyone?
2. How did Guru Ji stand up for others' rights?
3. What does it mean to protect the weak?
4. Why is courage needed to defend justice?
5. How can you show respect for people of all faiths?

ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ, ਹਿੰਦੂਆਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣੇ ਪਏ।

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੋਲ ਮਦਦ ਲੈਣ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਾਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਉਸਨੂੰ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਮੰਨ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਅਡਿੱਗ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਬਣੇ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਭ ਲਈ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ?
੨. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ?
੩. ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
੪. ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?

Guru Ji in chains, being taken to Delhi

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਨਿਡਰ।

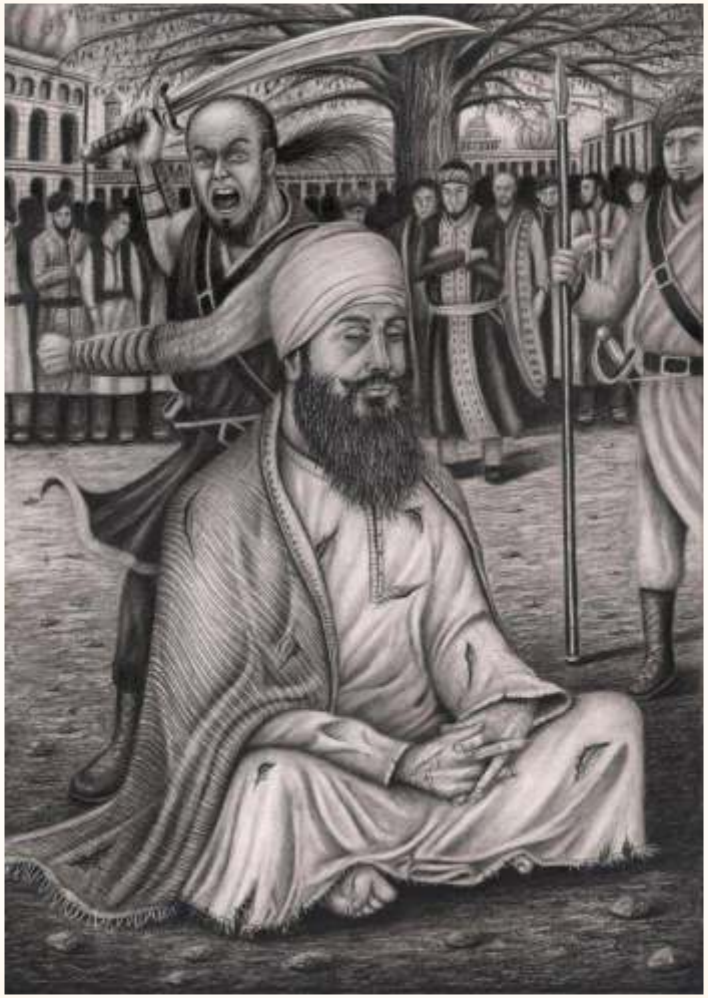

ਨਾਨਕ ਲੀਨ ਭਇਓ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸੰਗਿ ਪਾਨੀ ॥

Nanak: the soul merges with the Lord,
just as water blends with water.

Arrest of Guru Tegh Bahadur Ji

Aurangzeb could not tolerate Guru Ji's stand for justice. In 1675, he ordered Guru Tegh Bahadur Ji to be arrested. The Guru was taken from Anandpur Sahib along with three devoted Sikhs: Bhai Mati Das Ji, Bhai Sati Das Ji, and Bhai Dayala Ji.

They were taken in chains to Delhi. On the way, Guru Ji encouraged Sikhs to remain fearless and to hold on to their faith.

Reflection Questions

1. Why was Guru Ji arrested ?
2. What do you think Guru Ji felt at that time ?
3. How can faith give strength in hard times ?
4. Why is truth sometimes difficult to follow ?
5. What lesson can we learn from Guru Ji's arrest ?

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ੧੬੭੫ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖ ਸਾਥੀਆਂ — ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ — ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਡਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?
੨. ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ?
੩. ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
੪. ਸੱਚ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਈ ਵਾਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
੫. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

Journey to Delhi & Gurdwaras

The journey from Punjab to Delhi was long and difficult. Yet, Guru Ji remained calm, absorbed in prayer. On reaching Delhi, he and his Sikhs were kept in prison and tortured.

Later, historic gurdwaras were built at these sites to honor Guru Ji's sacrifice:

- Gurdwara Sis Ganj Sahib (Delhi): Built at Chandni Chowk where Guru Ji was martyred.
- Gurdwara Rakab Ganj Sahib (Delhi): Built where Guru Ji's body was cremated by Bhai Lakhi Shah Vanjara, who set fire to his house to protect the Guru's remains.
- Gurdwara Sis Ganj Sahib (Anandpur Sahib): Built where Guru Ji's severed head was cremated by Bhai Jaita Ji (later Bhai Jiwan Singh Ji).

These gurdwaras remind Sikhs of the supreme sacrifice of Guru Tegh Bahadur Ji.

Reflection Questions

1. Why was Guru Ji taken to Delhi ?
2. What do Gurdwaras built on this journey remind us of ?
3. How does a holy place give people strength?
4. Why do Sikhs build Gurdwaras at important sites?
5. What do you feel when you visit a Gurudwara ?

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਹੇ। ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ:

- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ (ਦਿੱਲੀ): ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹੋਈ।
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ (ਦਿੱਲੀ): ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵੰਜਾਰਾ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ।
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ (ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ): ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕੱਟਿਆ ਸਿਰ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਨੇ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਬਲੀਦਾਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕਿਉਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ?
੨. ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ?
੩. ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ?
੪. ਸਿੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ?
੫. ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

Bhai Mati Das Ji being sawn alive
ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਲਈ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰਿਆ ਗਿਆ।

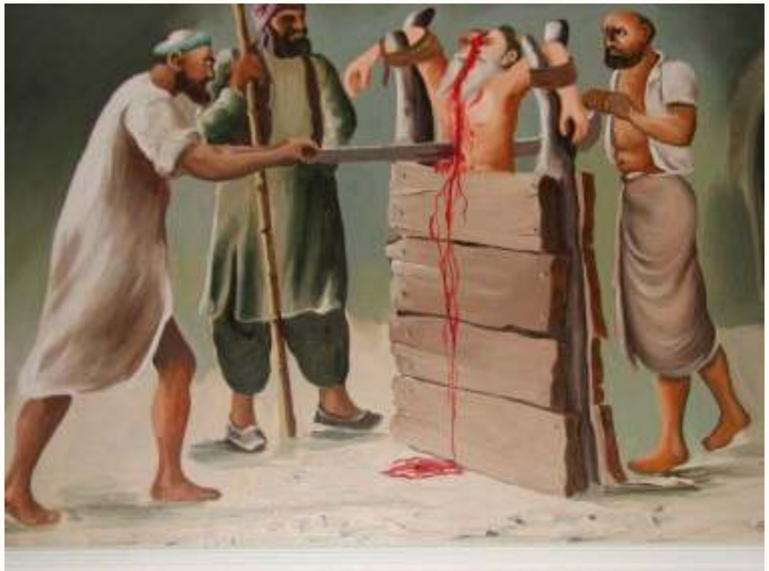

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥
ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥

Those who have meditated on the Naam and worked hard in remembrance —O Nanak, their faces are radiant, and many others are saved along with them.

Martyrdom of Bhai Mati Das Ji

Bhai Mati Das Ji, a devoted Sikh, was the first to face martyrdom. He was told to give up his faith and accept Islam. With unshakable courage, he refused. The Mughals tied him between two wooden planks and sawed him alive.

Even as the saw cut through his body, Bhai Mati Das Ji continued to recite Japji Sahib and remained calm in remembrance of Waheguru. His martyrdom showed the world that true faith cannot be broken by fear or violence.

Reflection Questions

1. What punishment did Bhai Mati Das Ji face?
2. Why was he fearless in front of death?
3. How does strong faith help in hard times?
4. What can we learn from Bhai Mati Das Ji's courage?
5. How can you show bravery in your own life?

ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਇੱਕ ਅਡਿੱਗ ਸਿੱਖ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਡਟੇ ਰਹੇ। ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਕੜਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਦੋਂ ਵੀ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਅਸਲ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਾ ਡਰ ਨਾਲ, ਨਾ ਹੀ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ?
੨. ਉਹ ਮੌਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਡਰ ਕਿਉਂ ਸਨ?
੩. ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਰਮ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
੪. ਅਸੀਂ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

Bhai Sati Das Ji being burnt alive
ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਰੂੰਈ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ।

ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ ਮੈਨੋ ਜੋਗੁ ਕੀਤੋਈ ॥
ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰੇ ਕੋ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਆਪੇ ਤਰਸੁ ਪਇਓਈ ॥

I cannot comprehend the greatness of Your actions;
You Yourself make me worthy.
I am without virtue, without merit — O Lord,
only by Your mercy can I be saved.

Martyrdom of Bhai Sati Das Ji

Next was Bhai Sati Das Ji, the younger brother of Bhai Mati Das Ji. He too was given the choice of life in exchange for abandoning his faith. He refused firmly.
The Mughals wrapped him in cotton, soaked it in oil, and set him on fire. As the flames rose, Bhai Sati Das Ji calmly recited Gurbani until his last breath. His sacrifice showed his deep love for the Guru and his unshakable trust in Waheguru.

Reflection Questions

1. How was Bhai Sati Das Ji martyred ?
2. Why did he stay calm in great pain ?
3. What does it mean to sacrifice for truth ?
4. How does this story inspire Sikhs today?
5. Can you think of someone who stands for truth in your life?

ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਹ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਅਡਿੱਗ ਰਹੇ।
ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂੰਈ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ, ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਭਿਜਾਇਆ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਉੱਠ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਤਦੋਂ ਵੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਭਰੋਸਾ ਸੀ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ?
੨. ਉਹ ਵੱਡੇ ਦਰਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਕਿਉਂ ਰਹੇ?
੩. ਸੱਚ ਲਈ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
੪. ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
੫. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸੱਚ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?

Bhai Dayala Ji in boiling cauldron
ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਦੇਗ ਵਿਚ ਉਬਲਦੇ ਹੋਏ।

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥

If you wish to play the game of love,
bring your head and walk in with courage.

Martyrdom of Bhai Dayala Ji

The third martyr was Bhai Dayala Ji, a close companion of Guru Tegh Bahadur Ji. He too was told to abandon his faith. With fearless resolve, he refused.

The Mughals threw him into a cauldron of boiling water. Even as his body burned, Bhai Dayala Ji kept reciting Waheguru, Waheguru and remained immersed in devotion. His supreme sacrifice inspired generations of Sikhs to remain strong in their faith.

Reflection Questions

1. What happened to Bhai Dyala Ji ?
2. Why did he refuse to give up his faith ?
3. How does remembering Waheguru give courage ?
4. What lesson do we learn from his martyrdom ?
5. How can you keep strong in your own ?

ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਗ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲਿਆ ਗਿਆ

ਤੀਸਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਸਨ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਰਮ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਡਟੇ ਰਹੇ।

ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੇਗ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਦੋਂ ਵੀ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿਣ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ ?
੨. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ?
੩. ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹਿੰਮਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ?
੪. ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

Guru Ji's beheading at Chandni Chowk
ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ

ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ॥

O Lord, Your actions seem so sweet to me.
Nanak begs for the treasure of the Naam,
the Name of the Lord.

Martyrdom of Guru Tegh Bahadur Ji

Finally, Guru Tegh Bahadur Ji himself was asked to accept Islam or perform miracles to save his life. He replied that his only miracle was devotion to God and standing for truth.

On 24th November 1675, at Chandni Chowk in Delhi, Guru Ji was publicly executed by beheading. His sacrifice was not for Sikhs alone, but for the protection of Hindus and people of all faiths. That is why he is remembered as "Sarishti Di Chadar" - the Shield of Humanity.

Reflection Questions

1. Why did Guru Ji sacrifice his life ?
2. What does it mean that he is called Sarishti Di Chadar ?
3. How did his martyrdom protect freedom for many people ?
4. Why do Sikhs still remember his Shaheedi Purab today ?
5. What inspiration do you take from Guru Ji's Shaheedi ?

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਉਣ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।

੨੪ ਨਵੰਬਰ ੧੬੭੫ ਨੂੰ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰ ਕੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਲੀਦਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕਿਉਂ ਬਲੀਦਾਨ ਕੀਤੀ ?
੨. ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਚਾਦਰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
੩. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੇ ਕਈਆਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਈ ?
੪. ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਕਿਉਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ?
੫. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ?

Cremation of Guru Tegh Bahadur Ji

After Guru Tegh Bahadur Ji was martyred on 24 November 1675, his body and head were left in Chandni Chowk, Delhi. The Mughal rulers thought no one would dare to come forward to claim them. But true Sikhs showed great courage.

Bhai Jaita Ji (later Bhai Jiwan Singh Ji): He took Guru Ji's severed head and carried it secretly all the way to Anandpur Sahib. There he presented it to Guru Gobind Singh Ji, who was deeply moved.

That same night, under great risk, Bhai Lakhi Shah Ji placed Guru Ji's body in his ox-cart, covered it with hay, and brought it to his house. To avoid detection by the Mughals, he set his house on fire - thus performing Guru Ji's cremation with dignity. The site is remembered today as Gurdwara Rakab Ganj Sahib, Delhi.

Through their sacrifices, Guru Ji was given a respectful cremation. Their devotion teaches us that true love for the Guru means courage, selflessness, and faith.

Reflection Questions

1. Who arranged the cremation of Guru Ji?
2. Why was this act so brave and difficult?
3. How does honouring the martyrs keep their spirit alive?
4. What legacy did Guru Ji leave for the Sikh Panth?
5. How can you carry Guru Ji's message forward today?

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੇਵਾ

੨੪ ਨਵੰਬਰ ੧੬੭੫ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਸਿਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਕਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪਰ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ।

- ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ): ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੋਖ਼ਮ ਨਾਲ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।
- ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵਣਜਾਰਾ ਜੀ: ਉਸੀ ਰਾਤ, ਵੱਡੇ ਜੋਖ਼ਮ ਹੇਠ, ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਆਪਣੇ ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਰੇੜ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਕੇ ਘਾਹ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਏ। ਮੁਗਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਘਰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ — ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਇਹ ਥਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ ਹਿੰਮਤ, ਨਿਸ਼ਕਾਮਤਾ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
੨. ਇਹ ਕੰਮ ਇੰਨਾ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਔਖਾ ਕਿਉਂ ਸੀ?
੩. ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ?
੪. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਵਿਰਾਸਤ ਛੱਡੀ?
੫. ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

Bhai Jaita carrying Guru Ji's head

ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੀਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ।

ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭੁ ਕੋ ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ ॥

Truth is higher than everything, but higher still is truthful living.

Gurdwara Sis Ganj Sahib, Delhi
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
Wherever my True Guru sits and dwells,
that place becomes beautiful and sacred.

Gurdwara Rakab Ganj Sahib, Delhi
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ

ਸਾ ਧਰਤੀ ਭਈ ਹਰੀਆਵਲੀ ਜਿਥੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥
Blessed is the place where the True Guru resides.

Gurdwara Sis Ganj Sahib, Anandpur Sahib
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

ਆਨੰਦੁ ਆਨੰਦੁ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ਆਨੰਦੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ॥
All say joy, joy — true joy is known through the Guru.

Historic Gurdwaras

To honor these sacrifices, three important Gurdwaras were later established:

1. Gurdwara Sis Ganj Sahib, Delhi – built at the site where Guru Ji was martyred.
2. Gurdwara Rakab Ganj Sahib, Delhi – built at the place where Lakhi Shah Vanjara cremated Guru Ji's body by burning his home.
3. Gurdwara Sis Ganj Sahib, Anandpur Sahib - where Bhai Jaita Ji brought Guru Ji's sacred head and the young Guru Gobind Singh Ji performed the last rites.

These Gurdwaras are living memorials, reminding us of courage, sacrifice, and the triumph of faith over fear.

Reflection Questions

1. Why are historic Gurdwaras important to Sikhs ?
2. What do these sacred places remind us of ?
3. How do they keep Sikh history alive ?
4. Why should we visit these places respectfully ?
5. What feeling do you get when standing in a historic Gurdwara ?

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਲੀਦਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ:

੧. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ – ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
੨. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ – ਜਿੱਥੇ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵਣਜਾਰਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਾੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ।
੩. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ – ਜਿੱਥੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰ ਲੈ ਆਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜੀਵੰਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਹਿੰਮਤ, ਬਲੀਦਾਨ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਜਿੱਤ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ?
੨. ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਿਆਂ ਹਨ ?
੩. ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ?
੪. ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
੫. ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

The Legacy of Guru Tegh Bahadur Ji

Guru Tegh Bahadur Ji's sacrifice is unique in world history. He gave his life not for power, wealth, or even for his own people, but to defend the freedom of others. That is why he is remembered as Sarishti di Chadar – the Shield of Humanity.

His teachings, preserved in Guru Granth Sahib Ji, guide us to live a life of:

- Courage in the face of injustice
- Compassion for all beings
- Contentment and humility
- Faith in Waheguru

The Shaheedi of Guru Ji and his companions reminds us that truth is greater than fear, and justice is worth any sacrifice.

Reflection Questions

1. Why is Guru Tegh Bahadur Ji called Sarishti Di Chadar ?
2. What made Bhai Mati Das Ji, Bhai Sati Das Ji, and Bhai Dyala Ji so fearless ?
3. How can we show respect for all religions today ?
4. What is one quality of Guru Ji you want to follow in your own life ?
5. How does remembering Waheguru help us face challenges?

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਰਾਜ ਲਈ, ਨਾ ਧਨ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕੌਮ ਲਈ ਵਾਰੀ, ਸਗੋਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

- ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਹਸ
- ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਦਇਆ
- ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ
- ਵਾਹਿਗੁਰੂ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਡਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

੧. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਚਾਦਰ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
੨. ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਇੰਨੇ ਨਿਡਰ ਕਿਵੇਂ ਸਨ ?
੩. ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?
੪. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਹੜਾ ਗੁਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੋਗੇ ?
੫. ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਸਾਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

Guru Tegh Bahadur Ji in meditation
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਲੀਨ

ਤੀਰਥ ਨਾਵਣ ਜਾਉ ਤੀਰਥੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ॥
ਤੀਰਥੁ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰੁ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਹੈ ॥

Going to holy places is not the true pilgrimage;
the true pilgrimage is the Naam.
The true shrine is the wisdom within,
gained through the Guru's Shabad.
O Nanak, there is nothing greater than this.

What Can We Learn Today?

As young Sikhs and learners, Guru Tegh Bahadur Ji's life gives us many lessons:

1. **Stand up for justice -** Even if you are alone, truth is worth defending.
2. **Respect all religions -** Guru Ji gave his life for people of another faith.
3. **Be fearless -** Fear of death or pain should not stop us from doing what is right.
4. **Stay humble -** Guru Ji lived a simple life, even as a great leader.
5. **Remember Waheguru -** Naam gives strength in every challenge.

Waheguru Ji Ka Khalsa
Waheguru Ji Ki Fateh

ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਜੋਂ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

1. **ਨਿਆਂ ਲਈ ਖੜ੍ਹੋ** – ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਹੋ, ਸੱਚ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
2. **ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੋ** – ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ।
3. **ਨਿਡਰ ਬਣੋ** – ਮੌਤ ਜਾਂ ਦਰਦ ਦਾ ਡਰ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।
4. **ਨਿਮਰ ਰਹੋ** – ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ।
5. **ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ** – ਨਾਮ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ ॥

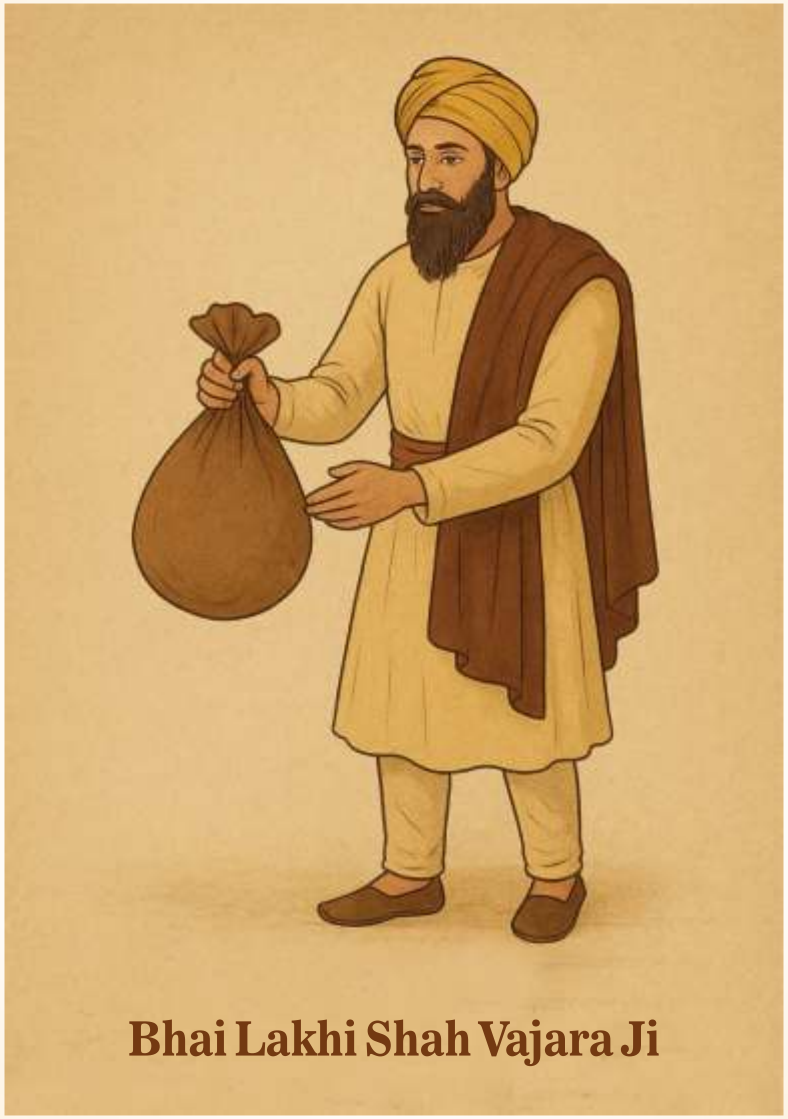

Mr Gurmit Singh Randhawa is a founding member and chairman of Sikh Council of Wales, the organisation set up to represent Sikhs living in Wales and to advance community cohesion and integration within the entire diaspora. Professionally Mr Randhawa is retired as a lawyer and served in the legal profession as a solicitor, Notary Public and a Chairman of Child support Appeals Tribunal. Mr Randhawa is currently a Chairman of Race Equality First and a Member of Inter-Faith Council for Wales, an organisation set up to promote integration and community cohesion between people from different faiths. Mr Randhawa was awarded MBE for his work on community cohesion and services to community in Queens New Year Honours list in 2018 and his work was further recognised by the award of 'British Community Honours Award' by House of Lords in 2018.